

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΑ ΘΕΑΤΡΑ

«Ξεκίνημα με ορθάνοιχτα πανιά για μία 'Ιθάκη' φανταστική. Με την ποιητική αυτή παρομοίωση δοκιμάζει ο πρώτος από τους ιδρυτές της νεοσύστατης «Θεατρικής Έταιρείας Μουσεύρη-Μόρντου-Ανεμογιάννη» να μας εκφράσει πιο πολύ τον ενθουσιασμό του για την καινούργια του καλλιτεχνική προσπάθεια, παρά που μας ξεκαθαρίζει τον σκοπό της. Σάμπως το καταφέρνει αυτό καλύτερα ο δεύτερος στη σειρά των ιδρυτών, που καταπιάνεται να μιλήσει για το «σύνολο». «Γενικά το σημερινό θέατρο, σ' όλη την Ευρώπη, σχεδόν, έχει πάρει από κάμποσα χρόνια τώρα έναν άοκμο κατήφορο», μας λέει. Και στον κατήφορο έτοστον τό έχει σπρώξει, φαίνεται, ο «πρωταγωνιστής». Αυτός θέλει να είναι ο «διχτάτορας του θεάτρου». Ένω, κατά τη σωστή παρατήρηση του Ρ. Μόρντου, «διχτάτορας του θεάτρου είναι το έργο που πρόκειται γ' ανεβαστεί». Και συνεχίζει: «μόνο τότε μπορεί να υπάρξει τέλεια απόδοση, όταν ο κάθε καλλιτέχνης υποτάξει όλη του την τέχνη, όλη του τη θέληση κι' όλη του την αγάπη και τις μεταχειριστεί στην υπηρεσία του έργου». Καλά και άγια όλ' αυτά. Ωστόσο για να μη μείνουν μονάχα δημοφιλής λόγια στο χαρτί, πρέπει να υπάρχει πρώτα πρώτα το έργο. Αυτό για να το αναδείξει, χρειάζεται, θαρρώ, το «σύνολο». Μα όχι λιγότερο κι' ο σκηνοθέτης, που, σαν «καλλιτέχνης» και κείνος, «όλη του την τέχνη στην υπηρεσία του έργου θά τη μεταχειριστεί».

«Αν κρίνουμε όμως απ' ό,τι μας έδωσε η νεοσύστατη καλλιτεχνική συντροφιά στο πρώτο της παρουσίασμα με τους «Μποέμ» πολύ φοβούμαι πως με το «ξεκίνημα» της έβαλε πλώρη για περασμένους κι' όριστικά, έλπιζω, «ξεπερασμένους» πιο καιρούς, σαν παλεμβασι ή σκηνοθεσία να θρονιαστεί αφέντρα και κυρά στο ευρωπαϊκό θέατρο. Τότες το έργο καθόλου δέ λογάριαζε, πρώτα-πρώτα έρχόταν η σκηνοθεσία. Κι' εϊτ' έκανε αότ'ή τό έργο άγνωρίστο, παραμορφώνοντας κι' άφονίζοντας τόν ποιητικό τόν λόγο, εϊτε παραμέριζε μία και καλή τόν συγγραφέα και στη θέση του έβαζε κάποιο «σενάριο». Και μήπως τό ίδιο, δέν έχουμε τώρα κ' έδω; Έργο καλά-καλά δέν υπάρχει. Συγγραφέας έγινε ο σκηνοθέτης τώρα πιά. Κι' αυτός δέν τό χ'ει σε τίποτα να σου πάρει όποιο θέλεις ρομάντζο και, κόβοντας από δω ή ράβοντας από κεί, να σου ετοιμάσει με μιάς διάφορες «εϊκόνας» καλοβαλμένες, που να στέκονται μία χαρά στο θέατρο. Να εϊμαστε όμως εξηγημένοι: σ' ένα θέατρο του παλιού καιρού, που πάει να τραβήξει τόν άδιάφορο θεατή με λίγη συγκίνηση, λίγο γέλιο και πολλή ρουτίνα, Κ' εϊν' ή αλήθεια πως πολύ βοηθά τόν σκηνοθέτη για τέτια παρασκευάματα ή πείρα του της σκηνής. Μα

ούτε λόγος να γίνεται για δραματικό έργο. Έτσι, εκείν' ή σωστή προγραμματική παρατήρηση του σκηνοθέτη Μόρντου άπομένει δημοφιλής λόγια στο χαρτί. Γιατί έδω κάθε άλλο παρά για «διχτατορία του έργου» μπορεί να γίνει λόγος: «διχτατορία του σκηνοθέτη» μόνο έχουμε, και μάλιστα άλοκληρωτική, μία και τού εϊναι άχρείαστος πιά κι' ο συγγραφέας. Γίνεται να τό πάρουμε για καλοσήμαδο λοιπόν ένα τέτιο-καλλιτεχνικό «ξεκίνημα»;

Καλλιτεχνικό «σύνολο» θά μπορούσε ίσως κανείς να βρει στην παράσταση των «Μποέμ», μονάχα όμως αν ξεχωρίσει τό συντονισμένο παίξιμο των ήθοποιών από τό σκηνικό τους κάδρο. Γιατί τά σκηνικά του Άνεμογιάννη, φέρνοντας μας στον του παλιές χαλκογραφίες, άποζητούν στυλιζαρισμένο κι' όχι ρεάλιστικό παίξιμο. Μα και πιο στενή να ήταν ή συνεργασία του σκηνογράφου με τόν σκηνοθέτη, ώστε κάθε μερική αντίθεση να χανειόταν στο γενικότερο άνείκρυσμα ενός συνόλου, πάλι θά μας άφηνε άδιάφορους ή καλλιτεχνική αυτή προσπάθεια, μία και δέ θά είχε μπει έδω «στην υπηρεσία ενός έργου», για να μας αναδείξει κάτι ούσιαστικό. Γι' αυτό και στην παράσταση όλου μας τό ενδιαφέρον, για να μην πώ ή περιέργεια, συγκεντρώθηκε στο παίξιμο της πρωτόβγαλης Κυβέλης Μυράτ, κόρης της Ρίτας Μυράτ κ' έγγονης της μεγάλης Κυβέλης. Άν είναι πρόωρο ακόμα να προβλέψει κανείς τη μελλοντική της εξέλιξη, δς τήν εϊκηθούμε καν να έχει πάρει τό καλύτερο από τη εϊπλή της κληρονομική σειρά.